

формування та успішна діяльність бізнесу великого, глобалізація, діяльність ринкових інститутів, зміна поведінки підприємств на ринку, зростання купівельної спроможності населення, на функціонування конкурентних відносин впливає політика органів державної влади, діяльність цільових асоціацій та об'єднань.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Бондар Л.В., аспірант ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ, Україна

Економічний простір окремої країни формується на основі виробництва та споживання певного обсягу капіталу як у загальнодержавному рівні, так і в межах окремих регіональних економічних систем. Водночас, характерний для України процес переходу від адміністративно-командної до ринкової економіки нерозривно пов'язаний із процесом її капіталізації, який полягає насамперед у здатності залучати ресурси та ефективно їх використовувати, трансформувати у джерело створення нової вартості, тобто у капітал. Відповідно рівень капіталізації території можна охарактеризувати як ступінь залучення її ресурсів до економічного простору.

Територіальний капітал як вартість активів, що знаходяться на даній території, здатні приносити дохід, вкладені у справу і які функціонують в якості джерела доходів може бути класифікований за джерелами свого формування на:

1. Позиковий капітал, утворений за рахунок коштів від випуску та розміщення облігацій, засобів банківських кредитів для інвестування у розвиток території;

2. Вільний грошовий капітал, що знаходиться у формі готівкових і безготівкових грошових коштів у органів державної влади та місцевого самоврядування, банків, підприємств, населення;

3. Підприємницький капітал і капітал акціонерних компаній (утворюється з коштів від випуску і розміщення акцій цих компаній) [2].

Таким чином, залучення капіталу може здійснюватися територіальними економічними системами на основі використання цілого ряду джерел, найпоширенішими серед яких на даний час є отримання банківських кредитів, випуск та розміщення цінних паперів, оренда, державне фінансування, інвестиції, акредитиви, векселі, ф'ючерси та інші. При цьому, для залучення позикового капіталу з боку фінансових установ, необхідною є наявність

відповідної застави, в якості якої найчастіше виступають активи, що здатні генерувати передбачуваний та стабільний потік доходів [3, с.314-315].

Особливо гостро проблеми недокапіталізованих активів та неефективного використання наявних ресурсів проявляються у країнах, де мали місце трансформаційні процеси систем управління, і конкретизуються, насамперед, в існуванні інституційних розривів, відсутності ефективних власників та управлінців, відсутності чітко специфікованих механізмів розподілу потоків доходів між суб'єктами господарювання, наявності значного обсягу активів, не включених до ланцюгів створення доданої вартості, наявності значної частки застарілих виробничих фондів радянського періоду тощо [1; 3].

Відповідно, головною складовою механізму активізації капіталізації територіальних активів є гармонізація інтересів власників ресурсів [4]. Говорячи про перехід права власності, варто зазначити, що в сучасних умовах господарювання мова іде не про фізичний перехід тих чи інших активів зі зміною титульного власника, а про перехід права часткового доступу (access) до необхідного ресурсу з метою включення його функціонування у ланцюг виробництва нового продукту або послуги. При цьому відбувається поділ не наявної власності (яка залишається за титульними власниками), а нової, доданої, вартості, яка виробляється за рахунок тих же ресурсів, розсіяних між старими господарями, але в умовах більш ефективного їх використання.

Для успішної реалізації зазначених механізмів проблемним питанням залишається визначення інституціональних передумов повноцінного законодавчого оформлення приватної та комунальної форм власності на територіальні (насамперед — природні) ресурси.

Зокрема, механізм приватизації природних ресурсів може бути реалізований за допомогою передачі природних об'єктів місцевого значення у комунальну власність; інституціоналізації орендних схем та концесійних відносин на об'єкти загальнодержавного та місцевого значення; використання аукціонів, системи конкурсів та укладання прямих договорів між державою та користувачами. Слід зазначити, що поряд із приватизацією можлива й націоналізація раніше переданих у приватну власність природних ресурсів шляхом передачі їх державним або регіональним суб'єктам управління.

При цьому варто зазначити, що в ході процесів специфікації власності природні ресурси загальнодержавного значення повинні залишатися у державній власності і надаватися підприємницьким структурам у користування на умовах платності, строковості та конкурентності. Природні ресурси місцевого значення мають бути у користуванні територіальних громади і надаватися в короткострокову оренду, щоб максимально підвищити їх інвестиційну привабливість, а також внести елемент конкурентності щодо отримання прав їх використання.

Список літератури:

1. Быстряков И. К. Психологический аспект формирования национальной системы управления хозяйственным развитием / И. К. Быстряков // Стратегія розвитку України: економіка, соціологія, право. – 2007., № 1-2. – С.11-22.
2. Особенности воспроизводства регионального капитала: сущность, подходы к оценке, методы управления / [Под общей ред. Ю.В. Савельева]. – Петрозаводск: Изд-во Карельского научного центра РАН, 2008. – 213 с.
3. Пилипів В.В. Управління відтворенням територіальних економічних систем у фінансовому просторі / В.В. Пилипів. – К.: РВПС України НАН України. – 400 с.
4. Эрнандо де Сото. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире / Пер. с англ. Б. Пинскер, науч. ред. Р. Левита — М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. — 272 с.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

*Марценюк Л.В., к.е.н., доц. кафедри економіки та менеджменту,
ДНУЗТ, м. Дніпропетровськ, Україна*

Із кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. У 2012 році нашу державу відвідали більше 23 млн. іноземців, з них громадяни Російської Федерації – більше 9 млн. чол., Республіки Молдова – 4 млн, Білорусі – 3 млн., Польщі – 1 млн., Румунії – майже 800 тис. чол., Угорщини – 740 тис. чол., Словаччини – 476 тис. чол., Німеччини – 274 тис. чол., Узбекистану – 185 тис. чол., США – 134 тис. чол., Туреччини – 117 тис. чол., Азербайджану – 101 тис. чол. та інші. Україна є одним зі світових лідерів з міжнародного туризму та посідає сьоме місце за кількістю відвідувань щороку. Таким чином, туристична галузь має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави, а розвиток цієї сфери суспільного життя повинен стати одним із пріоритетних завдань на найближче майбутнє.

Україна має значний потенціал для розвитку туристичної індустрії. Так, на території нашої держави функціонують більше 3 000 закладів оздоровлення та відпочинку, 6 000 готелів. Кількість готелів у 2012 році у порівнянні з 1992 роком збільшилася у 4,5 рази, кількість номерів збільшено на 28 %, а житлова площа усіх номерів збільшилася майже на 70 %. Безумовно, найбільший «прорив» у будівництві готелів відбувся напередодні проведення в Україні Чемпіонату Європи з футболу 2012 року.

В Україні створена значна кількість природоохоронних територій. Найбільшою популярністю користуються Карпатський та Шацький національні